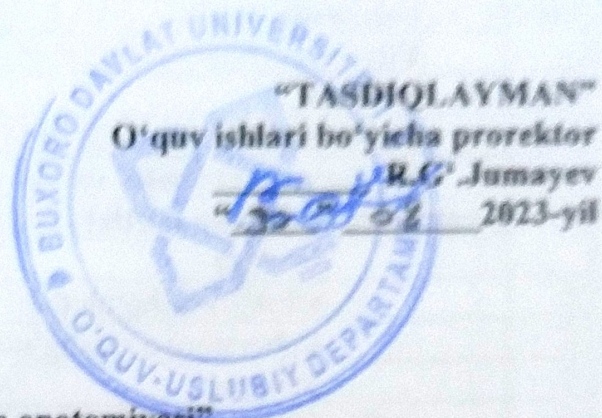

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

"Odam anatomiyasi"
FANI BO'YICHA
SILLABUS

Bilim sohasi:	100000	– Tabiiy fanlar
Ta'lim sohasi:	510000	– Biologiya
Ta'lim yo'nalishi:	60510100	– Biologiya (turlar bo'yichai)

Buxoro – 2023

Modul / FAN SILLABUSI
Agromoniya va biotexnologiya fakulteti

Fan nomi:	Odami anatomiyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodli:	OANI 306
Yil:	1
Semestr:	2
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestriga ajratilgan soatlar:	180
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	30
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	120
Kredit miqdori:	6
Baholash hakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	Fanni o'qitishdan maqsadi inson tanasining faqat biologik qonuniyatlarinigina o'rganish bilan cheklangmaydi, balki inson tanasining makro - mikrostrukturasi o'rganiladi, uning filogenetik va ontogenetik rivojlanishi bilan uzviy bog'liq holda o'rganiladi.
FMI	Odami anatomiyasi fani talabalarni nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalar, odami organizmi tuzilishi, tana va organlar shakli, topografiyasi hamda ularning ayrim yoshga oid ma'lumotlarini beradi.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Sitologiya-ST11110
2.	Gistologiya va embriologiya-GVE1206
3.	Odami va hayvon fiziologiyasi-OXF1410
4.	Mikrobiologiya va virusologiya-MV1316
Ta'lim natijalari (TN)	
<i>Bilimlar jihatiidan:</i>	
TN1	Odami anatomiyasi murakkab biologik fan bo'lib, tana organlarini tuzilishini o'rganadi.
TN2	Odami anatomiyasi, gistologiya, sitologiya va fiziologiya bilan

TN3	uzviy bo'g'liq . Talabalarga organizm tuzilishini turli struktura darajalari yuzasidan chuqur bilib berish.
TN4	Odami anatomiyasi talabalarning umumbiologik va nazariy tayyorgarligini oshiradi.
	Odami anatomiyasi fanidan ko'plab fanlar vujudga kelgan. Bu fan tibbiyot va unga bog'liq fanlar uchun asos hisoblanadi.

FAN MAZMUNI	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Kirish.Odami anatomiya fanini vazifalari,o'rganish usullari va rivojlanish tarixi
M2	Suyak tizimining umumiy anatomiyasi.Gavda skeleti.
M3	Bosh skeleti va go'l-oyoq skeleti.
M4	Suyaklarning o'zaro birikishi.
M5	Muskul tizimining umumiy anatomiyasi.Bosh muskullari
M6	Gavda muskullari.
M7	Qo'l muskullari .Oyoq muskullari
M8	Ovqat hazm qilish tizimining anatomiyasi
M9	Nafas olish a'zolari
M10	Siydik-tanosil a'zolar tizimi
M11	Yurak qon -tomirlar tizimining tuzilishi
M12	Markaziy nerv tizimining umumiy anatomiyasi
M13	Bosh va orga miya tuzilishi
M14	Bosh miya katta yarish shartlari va periferik nerv tizimi.
M15	Sezgi a'zolar tuzilishi.
Jami 30 soat	

Amaliy mashg'ulotlar (A)	
A1	Suyaklarning shakllarini o'rganish.
A2	Suyakning kimyoviy tarkibini o'rganish.
A3	Umurtda pag'onasidagi suyaklarning tuzilishini va ularning o'zaro birikishlarini o'rganish
A4	Qovurg'alar, to'sh suyaklari va ularning tana bo'limlariga o'zaro birikishini o'rganish
A5	Qo'lining yelka kamari va erkin suyaklarining tuzilishi va ularning o'zaro birikishini o'rganish.
A6	Bosh skelet suyaklarining tuzilishi va birikishi qonuniyatlarini o'rganish.
A7	Gavda muskullarining joylashishi va vazifasi.
A8	Qo'lining erkin va kamar muskullarini tuzilishi

A9	Oyoqning ekin muskullari	2
A10	Oyoq hazim qilish organlarini anatomik tuzilishi.	2
A11	Nafas olish va chiqarish organlarining tuzilishi	2
A12	Buyrakning tuzilishini o'rganish.	2
A13	Yurak tuzilishi bilan tanishish.	2
A14	Nerv hujayrasi va nerv tolalarining tuzilishi	2
A15	Ko'z sovgasining tuzilishi	2
	Jami 30 soat	2

Mustaqil ta'lim (MT)

MT1	Anatomiya fanining rivojlanish tarixi	2
MT2	Anatomiya o'rganish usullari. Tana o'qi va sahnlari	2
MT3	Ontogenez. Embrional taraqqiyotning xususiyatlari	2
MT4	Postnatal ontogenezning asosiy davrlari	2
MT5	Embrional rivojlanish	2
MT6	Hujayralarning bo'linish turlari. Mitoz. Meoz. Amitoz	2
MT7	Suyak to'qimasi. Suyaklanish turlari	2
MT8	Muskullarni bajaradigan ish turlari. Muskullarni ish quvvatini oshirishda rihaglarni ahamiyati	2
MT9	Organizmnda uchraydigan bir va ikki yelkali rihaglar va ularni tarfiqlang	2
MT10	Ichki a'zolar haqida tushuncha	2
MT11	Ekzokrin va endokrin a'zolar haqida tushuncha	2
MT12	Bezlar tuzilishi va rivojlanishi	2
MT13	Qon-tomirlarining tuzilishi. Tomirlarning sinflanishi	2
MT14	Yurakning o'tkazuvchi yo'llari. Yurak innervatsiyasi	2
MT15	Qoqqa venasi, uning hosil bo'lishi	2
MT16	Immun tizimining markaziy va periferik a'zolari	2
MT17	Markaziy nerv tizimining o'tkazuvchi yo'llari	2
MT18	Assosiativ, komissural va proeksion o'tkazuvchi yo'llar	2
MT19	Bosh miya kata yarim sharlar tuzilishi	2
MT20	Bosh miya va orga miyani o'rab turuvchi pardalar	2
MT21	Sensor tizim haqida tushuncha. Analizatorning tuzilishi	2

MT22	Yorug'lik o'tkazuvchi yo'llari.	2
MT23	Ichki sekretsiya bezlari va ularning gormonlari	2
MT24	Teri tuzilishi va ahamiyati	2
MT25	Organizm immnun tizimi	2
MT26	Odami evolyutsiyasi, dastlabki odamlar	2
MT27	Skelet tizimi filogenezi va buzilishlari	2
MT28	Hazim tizimi filogenezi	2
MT29	Nafas tizimi filogenezi va buzilishlari.	2
MT30	Ayirish tizimi filogenezi	2
MT31	Endokrin tizimi filogenezi va buzilishlari	2
MT32	Odami evolyutsiyasi	2
MT33	Odami tanasining shakllari va o'Ichamlari	2
MT34	Suyaklarning birlashish xillari	2
MT35	Muskullarning turkumlari	2
MT36	Bo'g'im yuzalarning xillari va bo'g'im turlari	2
MT37	Talotqning tuzilishi va joylashuvi	2
MT38	Bosh miya nervlari va ularning nomlari	2
MT39	Orga miya nervlari va ularning chigallari	2
MT40	Simpatik nerv sistemasining joylashishi va tuzilishi	2
MT41	Parasimpatik nerv sistemasi	2
MT42	Quloq tuzilishi	2
MT43	Splanxnologiya asoslari	2
MT44	Erkaklar tanosil a'zolari tuzilishi	2
MT45	Ayollar tanosil a'zolari	2
MT46	Insifat va irsiyat kasalliklari	2
MT47	Bolalarda nevroz kasalliklari va ularni oldini olish	2
MT48	Ko'rish va eshitish organlarining xususiyatlari va g'iyenasi	2
MT49	Bolalarda qaddi-qomatning shakllanishi va kamchiliklari	2
MT50	Organizmndagi suyaklarning tuzilishi, ularning yosh xususiyatlari va xillari	2

MT51	Muskullarning tuzilishi	2
MT53	Ovqatlanish gigiyenasi	2
MT54	Qon aylanish tizimining yosh xususiyatlari va gigiyenasi	2
MT55	Nafas tizimining yosh xususiyatlari va gigiyenasi	2
MT56	Avivuv organlari	2
MT57	Oliy nerv faoliyati tirlari	2
MT58	Asab tizimi gigiyenasi	2
MT59	Ichki sekretsiya bezalarining yosh xususiyati va endoktrin kasalliklar	2
MT60	Yoshlik yillarining morfologik va fiziologik xususiyatlari	2
	Jami soat 120	2

Asosiy adabiyotlar

1	Qodirov E.Q. Odam anatomiyasi. Lotin. Toshkent. "Universitet". 2007, 276 bet.
2	Qodirov E.Q. Odam anatomiyasi. Kiritil. "Chinor" Toshkent, 2003. 220 bet
3	Ahmedov N.K. Atlas. Odam anatomiyasi (I jild). T.: "Ozbekiston milliy ensiklopediyasi" nashriyoti, 2018 y. - 263 bet.
4	Ahmedov N.K. Atlas. Odam anatomiyasi (II jild). T.: "Ozbekiston milliy ensiklopediyasi" nashriyoti, 2018 y. - 255 bet.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollarga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11
2.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan birga qutamiz. "O'zbekiston", 2017.
3.	O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi prezidentining fatmoni. O'zbekiston Respublikasi qonin hujjatlari to'plami, 2017y., 6-son, 70-madda.
4.	Mirziyoyev Sh.M. Qonin ustivorligi va inson manfaatlarini

5.	ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farqonligining gahovi. "O'zbekiston", 2017
6.	Xudoyberdiev R.E., Ahmedov N.K., Zohidov X.Z. va boshq. Odam anatomiyasi. T. "Yn Sino" 1993y. - 739 b.
7.	Никитюк В.А., Чресов В.П. – Морфология человека. М., "МГУ", 1990 г. - 343 б
8.	Липченко В., Самусов Р. Атлас по анатомии человека. М., "Медицина" 1983.
9.	Сапин М.Р. Анатомия человека. М., "Медицина", 1985, 544 с
10.	F.N.Vahodirov. Odam anatomiyasi T.: O'zbekiston. 2006.
11.	Ahmedov N.K. Odam anatomiyasi atlasi Toshkent, 2006 y.
12.	Ahmedov A. Odam anatomiyasi T. «Iqtisodiy-moliya». 2007 y.
13.	Safarova D.D. Odam anatomiyasi I-II tomlar. Toshkent, 2006 y.
1.	Снет el adabiyotlari
2.	Сонин Н.И., Сапин М.Р. Биология человека изд. "Дрофа" М. 2000.
3.	Жемс Бивен. Иллюстрированное руководство по анатомии и физиологии Словакия. Изд. Внешсигма 1998
4.	Габриелян Э.С., Аюнов С.Э. "Клетки крови и кровообращения" Ереван: 1992.
5.	Билич Г.Л. Атлас анатомии человека. 3 т. Ростов на/Д, 2014
6.	Билич Г.Л., Зигалова Е.Ю. Анатомия человека Москва: Изд. «Э», 2016
Internet saytlari	
1.	http://didaktor.ru/dva-poleznyx-onlajn-resursa-po-anatomii/
2.	https://science.wikia.org/ru/wiki
3.	http://www.history.med.ru/encyclopedial/categories/?ELEMENT-ID=11
4.	https://webtous.ru/obuchenie/virtualnyi-3d-atlas-anatomii-cheloveka.html
5.	http://ziyonet.uz/ru

Talabning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda

quyidagi mezonlar tavsifiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob

berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
- Fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy va amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olisha;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olisha;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharhlay bo'lsa;

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyatini va mazmunini tushungan, fandan mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- Fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- Fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olisha;
- Fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- Fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa;

3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- Fandagi mavzlarni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- Bayon qilish ravon bo'lmasa;
- Fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinmasa;
- Fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa;

r) Quyidagi hollarda talabning bilim darajasi qoniqsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagani bo'lsa;
- Fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

- Fan bo'yicha matnlarni boshqarildan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- Fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- Fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- Fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Muallif:	Sanoyeva Xosiyat Ortiq qizi - Zoologiya va umumiy biologiya kafedrasi o'qituvchisi.
E-mail:	goziyevag68@gmail.com.
Tashkilot:	Buxoro davlat universiteti, Zoologiya va umumiy biologiya kafedrasi
Taqdirchilar:	Toshov H.M. "Zoologiya va umumiy biologiya" kafedrasi dotsenti (PhD) To'rayev M.M. "Zoologiya va umumiy biologiya" kafedrasi dotsenti

Mazkur Sillabus Buxoro davlat universiteti o'quv-uslubiy departamentining 2023 -yil ___dagi ___ -sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus Zoologiya va umumiy biologiya kafedrasining 2023 -yil ___dagi ___ -sonli yig'ilish bayoni bilan maqullangan.

O'quv - uslubiy departament boshlig'i

Agromoniya va biotexnologiya fakulteti boshlig'i

Zoologiya va umumiy biologiya kafedrasi mudiri

Tuzuvchi:

